

5. איגרת השמד

וממה שראוי שתדענהו, שהאדם אין ראוי לו לדבר ולדרוש באזני העם עד שיחזור מה שרצונו לדבר פעם ושנים ושלוש וארבע, וישנה אותו היטב, ואחר כך ידבר, וכן אמרו עליהם השלום (ב"ר כ"ד), והביאו ראייה מלשון הכתוב: "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה" (איוב כ"ח כ"ז), ואחר כך "ויאמר לאדם". זה נאמר על מה שצריך לאדם לדבר בו בפיו. ואולם מה שיחוק האדם בידו ויכתבהו על הספר, ראוי לו שיחזירהו אלף פעמים אילו יתכן זה.

6. רבי ישראל מסלנט זצ"ל

לא כל מה שחושבים יש להביע, לא כל מה שמביעים יש לכתוב, לא כל מה שכותבים יש להדפיס.

7. תוספות יום טוב אבות פרק א משנה יא

חכמים הזהירו בדבריכם - מה שהזהיר לחכמים, אין הכונה שאין שאר בני אדם מוזהרים בכך, אלא שאם יפול ספק בדבריהם של חכמים יבואו השומעים לכלל טעות, משא"כ בדברי הדיוט שאין משגיחין על דבריו, לכך הזהיר יותר לחכמים.

8. מדרש שמואל

ואפשר לי לומר שכוונת השלם הזה להזהיר לחכם שיהיה נאה דורש ונאה מקיים, ולהיות הוא נזהר תחלה בכל מה שהוא מזהיר לאחרים, וז"ש: "הזהירו בדבריכם" - הזהירו אתם תחלה בדבריכם שאתם מזהירים בהם את אחרים, "שמא תחובו חובת גלות" - כי השומעים את דבריכם כשיראו אתכם שאינכם מקיימים מה שאתם דורשים, גם המה יראו וכן יעשו, ויתחייבו העם גלות על עונותיהם, וכיון שאתם גרמתם להם שלא ישמעו את דבריכם ובסבתכם חטאו, יהיה כל עון אותו הגלות שלהם על צואריכם... ולא עליכם בלבד יהיה צרת השעבוד הזה כי גם על התלמידים הבאים אחריכם, כלומר שהם נמשכים אחר מעשיכם, כי גם המה למדו מכם להיותם דורשים ואינם מקיימים, גם המה ישתו וימותו. ואמר: "ונמצא שם שמים מתחללי" - כי גם יש חילול שמים בדבר במה שאתם דורשים ואין מקיימין, והעם הם מרננים אחריכם לומר: ראו פלוני ופלוני החכמים המזהירים את העם, והם רשעים ואינם נזהרים, ואם הם אינם נזהרים, היאך נהיה אנחנו נזהרים? ואין לך חילול שם שמים גדול מזה, לכן ראוי לכם להיות זהירים בדבריכם.

1. משנה מסכת אבות פרק א משנה יא

אבטליון אומר: חכמים הזהרו בדבריכם שמא תחובו חובת גלות, ותגלו למקום מים הרעים, וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו, ונמצא שם שמים מתחלל:

2. פירוש רש"י על אבות פרק א משנה יא

הזהרו בדבריכם - בחזרת שמועתכם: שמא תחובו חובת גלות - כלומר, שמא תהיו מורים בדבר האיסור שיש בו גלות: ותגלו למקום מים הרעים - למקום אחר שאין שם תלמידים הגונים ותלמדו להם, וכשתחזרו למקומכם ישתו התלמידים הבאים אחריכם, וילמדו מכם להתיר דבר של איסור ויבואו לידי חיוב מיתה: ונמצא שם שמים מתחלל - על ידיכם, לפי שהכל יאמרו ראיתם הללו בני אדם שהיו תלמידים הגונים ומתו בחצי ימיהם, ולא הגינה תורתם עליהם שכתוב בה: "כי אך ימים ושנות חיים", וכתוב: "כי הוא חייך ואורך ימיו", וכתוב: "עץ חיים היא למחזיקים בה":

3. רמב"ם מסכת אבות פרק א משנה יא

מים הרעים - כינוי למינות, ואמר: הזהרו בדבריכם בהמון, ואל יהיה בהם ספק ומקום פירוש, כדי שלא יהיו שם אנשים כופרים שיפרשום כפי אמונתם, והתלמידים אשר כבר שמעום מכם ישוּבו למינות, ויחשבו שזאת היתה אמונתכם, ויהיה בזה חלול שם שמים, כאשר ארע לאנטיגנוס איש שוכו עם צדוק וביתוס.

4. ר' עובדיה מברטנורא פרק א משנה יא

הזהירו בדבריכם - שלא תניחו מקום למינים לטעות בדבריכם: שמא תחובו חובת גלות - כלומר, אעפ"י שבמקום שאתם בו אין שם מינים, יש לחוש שמא יגרום החטא ותתחייבו גלות, ותגלו למקום שיש שם אנשים שמראים פנים בתורה שלא כהלכה, והם כינוי למים הרעים, ויבינו מתוך דבריכם דברים שאינם הגונים, וישתו התלמידים הבאים אחריכם מאותם דברים דברי מינות וימותו בעונם: ונמצא שם שמים מתחלל - שישארו אותן דעות בטלות בעולם, כמו שקרה לאנטיגנוס איש סוכו עם צדוק ובייתוס תלמידיו, שאמר להם: אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס, ואמרו הם: אפשר פועל עושה מלאכה כל היום וטורח ולערב אינו מקבל פרס?! ויצאו למינות הם ותלמידיהם, ונקראים צדוקים ובייתוסים עד היום: